Duse meninger på Baldertunet

Når en enebolig skal fargesettes, blir det fort to meninger om hvordan den skal se ut. Så hva gjør du når et helt boligtun skal bestemme farge? På Brånåsen i Skedsmo kommune fant seks familier en løsning de alle kunne leve med.

Av ifi.no

Skedsmo vokser fort. De nye innbyggerne i kommunen midtveis mellom Oslo og Gardermoen blir ristet sammen i ekspansive boligfelt. Boligene er relativt store. Men folk bor tett. Det er slutt på den tida da hver bolig i et norsk felt hadde ett mål tomt og egen hannkatt. Ingen kommune tillater slike felt lenger. Riktige planløsninger gjør at det kan gå greit å bo så nær hverandre. Samtidig stiller utviklingen større krav til nærdemokratiet. Mens det før var et lite borettslagsstyre som bestemte for mange, er det nå mange små sameier som må bli enig seg imellom. Ingen kan lenger nekte en familie å bestemme fargen på eget hus, helt uavhengig av hva som ligger rundt. Men en god samtale kan gjøre mye for helheten!

Fargene blir prøvesteinen

Hustypen er ofte bestemt av en entreprenør, før beboerne flytter inn. Slik var det også med de seks husene på Baldertunet. Prøvesteinen var fargene.

Initiativtaker Rino Larsen forteller:

- Utgangspunktet var at naboens hus er min utsikt. På et av de første sameiermøtene diskuterte vi fargesetting. Vi var enig om et felt ser ryddigere og penere ut med ens fargesetting, enn områder hvor de enkelte boligeierne går bananas i fargekartet. Ble vi enig om en samlet løsning, kunne helheten gjøre at

tunet framsto enda mer ryddig og ordenlig.

Å tenke harmonier

Larsen har arbeidet mange år som grafisk designer og illustratør. Han kan litt om emnet.

- Når vi pusser opp hjemme, kan vi med fordel ta utgangspunkt i en sofa eller et gardinstoff, og lage fargeharmonier rundt det. Når det gjelder fargene utenpå huset, glemmer mange at de kan tenke like ens der. Ser du på det som allerede finnes, finner du fortere en god farge. Også på Brånåsen var det mulig å ta utgangspunkt i det som preger øyet: Naturen som helhet, eller kanskje detaljer som stein og trestammer.

Han innså at det ikke ville være noen god ide at han eller en av de andre skulle prøve å trumfe gjennom egne meninger overfor de andre beboere.

I samarbeid med Ifi tilkalte de derfor en av Norges få eksperter på fargesetting, arkitekt Jack C. Evrin fra Oslo. Han har arbeidet med slike problemstillinger i hele sitt yrkesaktive liv, helt siden han fikk sin utdannelse i England. Studiet endte i en diplomoppgave om farger.

- Fargesetting av boligområder er foreløpig et mye mer utbredt emne i resten av Europa enn hva det er hos oss, forteller Evrin.

Møtt med forventning

Men det var en forventningsfull stemning da Evrin møtte beboerne første gang. Møtet var starten på en flere måneder lang prosess. Fargekonsulenten skulle til slutt levere en ferdig fargeoppskrift.

- Baldertunet ligger som en egen øy midt inni Brånåsen-feltet. Vi ble fort enige om å få en felles fargepalett midt inne i lille tunet, forteller han.

Evrin visste fra tidligere at spørsmålet om farger kan være eksplosivt: Brått kan veldig sterke meninger dukke opp. Beboerne ble bedt om å liste opp hvilke farger og toner de generelt ikke ville ha. Svarene var mange: "Ikke gult". "Ikke for sterkt". "Ikke hvitt". "Nedtonet". "Ikke skarpt".

Da Evrin og baldertuningene hadde gått gjennom hva de kunne tenke seg og hva de absolutt ikke ville ha, satte arkitekten seg ned og begynte å jobbe. Det var en oppglødd og entusiastisk forsamling som ønsket ham velkommen tilbake.

Den store overraskelsen

Overraskelsen var stor da han kom med forslaget sitt: En brunfarge. Dét hadde ingen regnet med. Så ble det debatt. En av de tolv beboerne hadde ikke vært med på møtet. Vedkommende likte forslaget dårlig. Etter mye diskusjon ble de enig om det som i politikken heter "et omforent forslag".

Innvendingene fra den ene hadde fått flere av de andre til å vakle. Resultatet ble at sameiet nå valgte to farger, en brun og en beige.

Resultatet er tiltalende. Nå som fargene er kommet på husene, er de som bor på Baldertunet enig om at de har fått en rolig farge-oase i den kakofonien av farger som preger Brånåsen.

Var katalysator

- Min rolle i dette ble mer enn fargesetting. Jeg var på en måte katalysator, sier Jack C. Evrin.

- I meg fikk de en person å bryne seg mot. En å hate, om du vil! Det kan være lurt å ha en ekstern skyteskive i slike saker, fordi spørsmålet om farger fort handler om veldig sterke følelser. Jeg føler likevel at jeg fikk gjennomslag for en av grunntankene mine, nemlig at vi i Norge bruker altfor lyse farger. De fleste steder i landet bør vi ikke kaste vrak på tradisjonen med ganske dyp og rolige fargesetting. Vi liker oss i sånne omgivelser. De gir oss noen assosiasjoner i retning varme og trygghet. Dessuten er det de samme fargene som finnes i naturen rundt oss.

Naboenes reaksjon

Det viktigste spørsmålet er likevel dette: Hva sier naboene?

- De som bor rundt oss er strålende fornøyd, forteller Rino Larsen.

- Vi har ikke hørt noen sure kommentarer, men derimot svært mange positive. Kanskje de burde tenkt som oss de også.

- Hadde du tort å ta et slikt initiativ igjen?

- Absolutt. Vi var seks familier som flyttet inn på et tun, uten å kjenne hverandre i det hele tatt. Her kastet vi oss hodestups ut i noe litt farlig. Jeg tror vi lærte hverandre å kjenne svært godt i prosessen, noe som har skapt god stemning her på tunet. Det setter i seg selv en god farge på hverdagen.

Seks råd for bedre fargesamarbeid

Lær av erfaringene fra Baldertunet. Slik kan et nabolag eller sameie arbeide for å fargesette boligene sine sammen:

1. Vær demokratisk. Absolutt alle må være med på det. Alle må komme på møtene, og må få si hva de mener. Hvis noen ikke er med, kan det bli krangel etterpå. Men flertallet bestemmer.
2. Bruk en ekstern fargekonsulent - for eksempel arkitekt eller malermester -- som ingen kjenner fra før. Det er to gode grunner til det: Den ene er at vedkommende kan faget best. Den andre er at konsulenten kan være en nyttig skyteskive for mulig misnøye.
3. Se nøye på omgivelsene. De skifter fra sted til sted. Se på de eldste husene i området, og hvordan de er fargesatt. Er det noen gamle fargetradisjoner som er verd å ta med seg?
4. Sett en tidsplan: "På DEN datoen må vi ha bestemt oss!
5. Gi rom for at noen av fargene kan bestemmes individuelt. For eksempel fargen på egen inngangsdør.
6. Husk at det alltid går an å male om igjen!